

**Справа «Анкерль проти Швейцарії»
(Ankerl v. Switzerland)
17748/91**

У рішенні, ухваленому 23 жовтня 1996 року у справі *«Анкерль проти Швейцарії»*, Суд постановив, що:

- не було порушення ч. 1 ст. 6 Конвенції щодо факту, що суд першої інстанції Женевського кантону заслухав під присягою свідчення протилежної сторони, а не дружину заявника;
- немає підстав розглядати заяву як таку, що ґрунтується на ст. 14 Конвенції.

Обставини справи

У 1978 році заявник та його дружина переїхали на квартиру в м. Женева, яку власник взяв у суборенду (згідно з усною домовленістю) у компанії з нерухомості «Режі Імобільєр СА» («Regie Immobiliere SA»), яка сама є орендарем у компанії «СІ Хризантемум СА» («SI Chrysanthemum SA») – власника будинку.

8 травня 1987 року компанія з нерухомості «Режі Неф» («Regie Naef») надіслала до компанії «Режі Імобільєр СА» повідомлення з вимогою звільнити приміщення до 29 лютого 1988 року і розірвати договір суборенди з п. Анкерльом. Про це заявника було поінформовано листом від 21 липня 1987 року.

15 листопада 1988 року «СІ Хризантемум СА» звернулася до суду першої інстанції кантону Женева, вимагаючи виселення заявника.

П. Анкерль стверджував, що став орендарем після розірвання договору суборенди, а також, що поведінка тих, з ким він мав справу (а точніше, зустріч 22 квітня 1988 року з ним та його дружиною п. Ліндера – директора агентства «ГРП Деженєв СА» («GRP Degeneve SA»), яке відповідало за управління будинком від лютого 1988 року), демонструвала _хню згоду.

19 травня 1989 року суд першої інстанції провів слухання з метою встановити, що саме мало місце під час зустрічі. Він заслухав п. Ліндера (агентство «ГРП Деженєв СА»), п. Віюліт (компанія з нерухомості «Режі Неф») і п. Анкерль. П. Руффікс (компанія «СІ Хризантемум») і сам заявник також дали свідчення. Тільки перші двоє давали свідчення під присягою.

12 жовтня 1989 року цей суд постановив, що між сторонами немає договору оренди, та зобов'язав заявника звільнити приміщення. Апеляція, подана останнім до суду кантону Женева, була відхилена 7 червня 1990 року, а апеляція до Федерального суду була відхилена 3 жовтня 1990 року.

Зміст рішення Суду

Уряд стверджує, що заявник не використав усіх засобів внутрішньодержавного правового захисту, тому що під час розгляду справи в Федеральному суді він не діяв відповідно до формальних вимог внутрішньодержавного права, окрім того подана до Федерального суду скарга, була відмінною від заяви, поданої до Європейських установ.

Суд констатував, що в своєму поданні заяви до Федерального суду п. Анкерль керувався положеннями Конвенції, які стосуються справи, та за суттю виклав скаргу, подану потім до Страсбурга. Тому Суд визнав, що Федеральний суд мав можливості врегулювати своїми засобами ситуацію, стосовно якої подається скарга. Згідно з цим, заперечення відхилено.

Вимога щодо «рівності засобів» у значенні «справедливої рівноваги» між сторонами застосовується також до судових розглядів, в яких приватні інтереси є протилежними. У таких випадках «рівність засобів» означає те, що кожна сторона повинна мати достатні

можливості представляти свою справу, включаючи докази, за умов, які не ставлять в істотно менш вигідне становище її опонента.

У даному випадку судом першої інстанції були заслухані свідчення п. Анкерль, не зважаючи на те, що вона давала їх не під присягою. Використовуючи свої повноваження вільно оцінювати докази, Суд мав право не розглядати свідчення п. Анкерль як вагомні щодо укладення усної угоди про оренду. Уряд зазначив, без оскарження цього заявником, що згідно з законами кантону суд вільно оцінює результати та «засоби, застосовані для отримання свідчень». Більше того, з рішення не випливає, що суд надав особливого значення свідченням пана Ліндера через те, що він давав їх під присягою. Суд спирався на докази важливіші, ніж прості твердження.

Тому Суд не вважав, що свідчення, дані п. Анкерль під присягою, могли вплинути на результат розгляду справи. Суд дійшов висновку, що різниця в ставленні до свідчень сторін судом першої інстанції не призвела до істотної переваги однієї зі сторін. Згідно з цим не було порушення ч.1 ст. 6 Конвенції.

Щодо ст. 14, взятої разом із ч. 1 ст. 6 Конвенції Суд вирішив, що немає потреби окремо розглядати ст. 14, взяту разом із ч. 1 ст. 6 Конвенції, з тієї причини, що Суд вже визначився щодо питання відповідності принципу «рівності засобів» згідно з ч. 1 ст. 6 Конвенції, взятої окремо.

Реферативний переклад з англійської мови та опрацювання рішення здійснено у Львівській лабораторії прав людини і громадянина НДІ державного будівництва та місцевого самоврядування АПрН України О. О. Бекетовим, Р. М. Москалем, Н. П. Ничай, М. Ю. Пришляк, Т. І. Пашуком, М. Б. Рісним, А.-М. Я. Хом'як.